

Arbeids- og inkluderingsdepartementet
postmottak@aid.dep.no

Deres ref.
25/3212

Vår ref.

Saksbehandler
Ståle Hellesø, 92833464

Dato
5.12.2025

HØRINGSVAR – FORSLAG TIL ENDRINGER I ARBEIDSULYKKESBEGREPET I FOLKETRYGDLOVEN

Norges Fiskarlag viser til høringsnotat fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet, utstedt 5. september 2025, med forslag til endringer i arbeidsulykkesbegrepet i folketrygdloven § 13-3 andre ledd.

Norges Fiskarlag organiserer både enefiskere, lottakere og fiskebåtreidere. Det betyr at vi jobber for både arbeidstakere og arbeidsgivere i fiskeriene, samt alle enkeltmannsforetakene.

1. Om forslaget til endret arbeidsulykkesbegrep

Folketrygdloven § 13-3 andre ledd har følgende ordlyd i dag;

«Som arbeidsulykke regnes en plutselig eller uventet ytre hending som medlemmet har vært utsatt for i arbeidet. Som arbeidsulykke regnes også en konkret tidsbegrenset ytre hending som medfører en påkjenning eller belastning som er usedvanlig i forhold til det som er normalt i vedkommende arbeid.»

Følgende endringer foreslås;

«Som arbeidsulykke regnes en plutselig ytre hending som medlemmet har vært utsatt for i arbeidet. Som arbeidsulykke regnes også en konkret tidsbegrenset hending som medfører en påkjenning eller belastning, og som er utslag av en risiko ved arbeidet som overstiger livets alminnelige risiko.»

Endringen i første ledd regulerer det såkalte markerte arbeidsulykkesbegrepet og består i at kravet til «uventet» hendelse tas ut. Dette innebærer at en skade som skyldes plutselig ytre hendelse, skal regnes som yrkesskade, uavhengig av om hendelsen kan forventes.

Endringen i andre ledd regulerer det såkalte avdempede arbeidsulykkesbegrepet. Her foreslås det to endringer. For det første at kravet til «ytre» hendelse tas ut. Det vises til at Høyesterett i Skyggekjennelsen slo fast at det ikke er krav om «ytre» påkjenning etter denne bestemmelsen. For det andre fjernes dagens krav om at påkjenningen eller belastningen må være usedvanlig i forhold til det som er normalt i vedkommende arbeid. I stedet foreslås å innføre nye vilkår knyttet til avdempede arbeidsulykkesbegrepet. Departementet foreslår at hendelsen må

være «utslag av en risiko ved arbeidet som overstiger livets alminnelige risiko.»

Det fremgår av notatet at endringene skal gjøre det lettere å få erstatning for reelle yrkesskader uavhengig av yrke og kjønn. Det viktigste skal være å fokusere på risikoen ved det konkrete arbeidet man utfører, fremfor som i dag om belastningen er usedvanlig i forhold til det som er normalt i vedkommendes arbeid.

2. Norges Fiskarlag sin vurdering

Norges Fiskarlag viser til at våre medlemmer opererer i noen av Norges mest krevende arbeidsmiljøer, med fysisk tungt arbeid, skiftende værforhold og høy iboende risiko. Våre medlemmer har et sterkt fokus på sikkerhet og forebygging, og har gjennom mange år investert betydelige ressurser i HMS-arbeid, opplæring og teknologiske løsninger som reduserer risiko. Det er med andre ord rettet en stadig større oppmerksomhet mot HMS-arbeid i fiskeflåten. Likevel fremgår det av statistikk at fiskere dessverre er blant de yrkesgrupper som er mest utsatt for alvorlige arbeidsulykker.

Norges Fiskarlag støtter intensjonen bak forslaget om å endre arbeidsulykkesbegrepet, og er enig i at relativiseringen i det avdempende ulykkesbegrepet fjernes slik at det avgjørende blir om hendelsen har hatt skadeevne. Forslaget vil på en bedre måte enn i dag bidra til å sikre at arbeidstakere, herunder fiskere som utsettes for reell yrkesrisiko, får den erstatningsrettslige beskyttelsen de har krav på, uavhengig av om risikoen er «usedvanlig» i forhold til det som er normalt i yrket. Samtidig mener vi at forslaget slik det foreligger, reiser flere spørsmål som ikke er tilstrekkelig utredet.

2.1 Risiko for økt rettslig usikkerhet og behov for tydeligere avgrensninger

Fiskarlaget er kritisk til at det foreslås at det nye vilkåret knyttet til det avdempede arbeidsulykkesbegrepet er at hendelsen må være «utslag av en risiko ved arbeidet som overstiger livets alminnelige risiko». Begrepet «livets alminnelige risiko» er et relativt ukjent uttrykk, og vi stiller spørsmål ved hvorfor ikke uttrykket «dagliglivets risiko», som er et velkjent begrep fra erstatningsretten, i stedet benyttes. «Livets alminnelige risiko» synes snevrere enn hva man kan forvente å møte i dagliglivet.

Uansett hvilket nytt uttrykk som benyttes vil det nye vurderingstemaet kunne skape nye tolkningsutfordringer og behov for rettsavklaringer. Dette da begge kriterier i seg selv er skjønsmessige, og kan skape utfordringer i saker der det er glidende overgang mellom arbeidsrelatert belastning og dagliglivets normale risiko.

Det begrep som blir benyttet bør tydeliggjøres i lovforarbeidene ved at det gis konkrete eksempler og avgrensninger, slik at begrepet ikke blir gjenstand for ulik tolkning og svekket rettssikkerhet.

Norges Fiskarlag registrerer og anerkjenner at visse hendelser fortsatt skal holdes utenfor yrkesskadedekning, jf ovennevnte. Det er behov for tydeligere klargjøring på hvordan denne «grensen» skal avstemmes for å kunne fungere som et praktisk vurderingskriterium.

Vi viser videre til at forslaget legger opp til at risikoen ved det konkrete arbeidet skal være avgjørende for om en skade skal anses som arbeidsulykke. For fiskeflåten, hvor risiko er en integrert del av arbeidshverdagen, kan dette skape betydelig uklarhet. Fiskeri er et yrke med høy risiko for belastningsskader og ulykker, og det er begrenset tilgang til helsehjelp om bord. Fiskarlaget mener at disse forholdene må tas med i vurderingen av hvordan det nye ulykkesbegrepet skal praktiseres og tolkes. Vi etterlyser derfor klare kriterier for hva som skal anses som arbeidsulykke i yrker med høy og kontinuerlig risiko. Vi mener også at grensen mellom yrkesskade og belastningsskade bør presiseres, særlig ved tunge løft, vibrasjonseksposering og arbeid i krevende værforhold.

2.2 Mangelfull utredning av økonomiske og administrative konsekvenser

Det fremstår uklart hvor store de økonomiske og administrative konsekvensene kan bli av forslaget. Det fremgår i høringsnotatet at endringene skal gjøre det lettere å få erstatning for reelle yrkesskader. Dette tilsier isolert sett etter Fiskarlagets oppfatning at kostnadene vil øke. Imidlertid uttales det i kapittel 12 om økonomiske konsekvenser at økningene i arbeidsgivernes kostnader på grunn av endringene samlet sett antas å være begrensede. Dette begrunnes slik vi forstår det med at de fleste skadesakene i dag omhandler ulykker etter det markerte arbeidsulykkesbegrepet (ulykke), og at det ikke er grunnlag for å tro at endringen på disse tilfellene vil gi særlige økte utgifter. Derimot fremgår det at endringene i det avdempede begrepet vil kunne gi flere meldte tilfeller, og at flere skader enn i dag vil kunne godkjennes som yrkesskade.

Departementet understreker likevel at det er stor usikkerhet knyttet til vurderingen av de økonomiske konsekvensene og departementet ber derfor særlig om høringsinstansenes syn på de økonomiske konsekvensene av forslagene.

Norges Fiskarlag antar at sett hen til at formålet med lovendringen er å gjøre det lettere å få erstatning for reelle yrkesskader, så vil endringene medføre at flere skader godkjennes som yrkesskader, og da kanskje særlig i fysisk krevende yrker. Vi forventer derfor at forslaget mest sannsynlig vil medføre økte kostnader og økninger i forsikringspremier ettersom private yrkesskadeforsikringer vil måtte dekke flere tilfeller. Det forventes også økte administrative byrder for arbeidsgiver i form av dokumentasjon, rapportering og oppfølging.

Det er uheldig at høringsnotatet ikke inneholder tallfestede anslag eller nærmere analyser av de økonomiske konsekvensene av endringene. Dette er viktig informasjon for en næring som opererer i et fysisk krevende miljø.

3. Oppsummering

Norges Fiskarlag støtter intensjonen bak lovendringen om å oppnå et mer helhetlig, rettferdig og moderne yrkesskaderegelverk. Forslaget vil bidra til at arbeidstakere som utsettes for reell yrkesrisiko får den erstatningsrettslige beskyttelsen de har krav på uavhengig av om risikoen er «usedvanlig» i forhold til det som er normalt i yrket. Dette vil styrke både enefiskernes og lottakeres rettigheter, og tydeliggjøre hva som skal anses som yrkesskade, noe som vil være en klar forbedring sammenlignet med gjeldende regelverk.

Vi mener imidlertid at forslaget i sin nåværende form kan skape økt rettslig usikkerhet, flere tvister og høyere kostnader spesielt for næringer med høy iboende risiko, som fiskeflåten, dersom sentrale begreper ikke avgrenses tydeligere. Økte kostnader kan være negativt for både fiskebåtreidere og lottakere, ettersom utgiftene til forsikringspremiene, herunder yrkesskadeforsikringen, ofte inngår i driftsutgiftene og således er del av delingsgrunnlaget for lottberegningen. Kostnaden som faller på lottandelen er noe forskjellig i de ulike fartøygruppene og det er en større rederikostnad i den havgående flåten enn i kystflåten.

Fiskarlaget anmoder derfor om at departementet utreder forslaget videre før det fremmes for Stortinget, herunder at det foretas aktuarvurderinger på om endringene vil føre til økte premier, selv om flere skader meldes.

Endelig er det viktig at ordningen evalueres for å se hvordan endringene har påvirket godkjenningspraksis, likestilling, økonomi og rettssikkerhet.

Med hilsen
Norges Fiskarlag

Sverre Johansen
generalsekretær

Ståle Hellesø
Advokat

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten håndskrevet signatur

